

Lief en leed binnen de vestingmuren

Maastricht in historie- en liefdesliederen tussen 1550 en 1700

Camerata Trajectina

Hieke Meppelink - sopraan

Sytse Buwalda - altus

Nico van der Meel - tenor

Andreas Goetze - bas

Saskia Coolen - blokfluit en viola da gamba

Arjen Verhage - luit

Cassandra Luckhardt - viola da gamba

Programma:

NIEWE DUYTSCH E LIEDEKENS (MAASTRICHT: JACOB BAETHEN 1554)

1. Schoon liefken, daer alle mijnen troost - Ludovicus Episcopus
2. Schoon lief, uut charitaten - Ludovicus Episcopus
3. Al hadde wy vijfenveertich bedden - Petit Jean de Latre

LIEDJES over de geschiedenis van Maastricht

4. De Spagnaerts (1578)
5. Maestricht, gy schoone stede (1673)
6. De wereld is een speeltoneel (ca. 1700)
7. Een nieu vermakelijck liedt van een Soldaet, en een jonge Dochter
(1694)

INSTRUMENTAAL

8. Diminuties over Susanne un jour

FRANCISCUS EN JACOBUS FLORI

9. Waer machse sijn - Franciscus Flori
10. Alle myn ghepeys - Jacobus Flori
11. Susanna schoon - Jacobus Flori
12. Sonder die vrouwkens - Jacobus Flori
13. Int groen, int groene - Jacobus Flori

INSTRUMENTAAL

14. Alderhande danserije van Tielman Susato (1551)
Narrendans, Au joli Bois, Il etait une Fillette, De Post

NIEWE DUYTSCH E LIEDEKENS (MAASTRICHT: JACOB BAETHEN 1554)

15. Wij comen hier ghelooopen - Anonymus
16. Alle mijn ghepeys - Jacobus Clemens non Papa
17. Ic zou studeren in eenen hoeck - Ludovicus Episcopus
18. Een bier, een bierenbroyken - Ludovicus Episcopus

Lief en leed binnen de vestingmuren

Maastricht in historie- en liefdesliederen tussen 1550 en 1700

De historische en fysieke ontwikkeling van Maastricht werd tot de Franse revolutie sterk gedomineerd door de centrale ligging als vestingstad in het Maasdal met de bijbehorende stadsmuren en aanwezigheid van diverse vreemde overheersers met hun garnizoenen. In de muziekhistorie van de stad heeft dat o.a. zijn weerslag gevonden in een bloeitijd van een Frans opera- en theaterleven in de 17^e en 18^e eeuw en in een zeer uiteenlopend repertoire van historieliederen en liefdesliederen. Als enige stad wordt Maastricht met naam genoemd in het *Wilhelmus*.

In het programma van dit concert komen twee verschillende genres aan bod. We horen de van oorsprong eenstemmige liederen *op de wijs van* met strijdlustige gezangen in samenhang met de krijgshistorie van de stad of met amoureuze liederen van bewoners en passanten, ruim opgesmukt met intriges, overspel en liefdesverdriet. Daarnaast komen meerstemmig gezette Nederlandse liederen aan bod.

Maastrichtse historie- en liefdesliederen

De wreedheden van de vijand zijn een dankbaar onderwerp in de propagandaoorlogen van alle tijden. Zo worden ook in het geuzenlied uit 1578 met veel oog voor het detail alle misstanden van de Spaanse vijand in Maastricht beschreven. In het beroemde lied over de Franse Koning Louis XIV, die in 1673 de stad Maastricht belegert, is de toon wat zachtaardiger. Maar als de koning zijn zin niet krijgt bij zijn geliefde, de schone stede Maastricht, schuwt hij geweld en verkrachting niet.

In de verhalende liederen kan het er naar onze begrippen ongemeen wreed aan toe gaan. Zo ook in het liefdesverhaal van een Engelse dansmeester en de dochter van een rijke koopman in Maastricht van rond 1700: *Het schijnt de Wereld is een speel-toneel, want yder speeld zijn rol en krijgt zijn deel*.

Spel of overspel, welk spel speelt een welgestelde jonge dochter met de soldaat, die 's avonds als schildwacht dienst heeft in Maastricht in een beeldend lied uit 1694?

Meerstemmige Nederlandse liederen

De meerstemmig gezette Nederlandse liederen in dit programma zijn afkomstig uit twee belangrijke Maastrichtse bronnen. Dat zijn de bundel *Nieuwe Duytsche*

Liedekens uitgegeven in Maastricht 1554 door de drukker Jacob Baethen en de bundel *Modulorum aliquot tam sacrorum quam prophanorum cum tribus vocibus* van de Maastrichtse componist Jacobus Flori, uitgegeven bij de Leuvense drukker Petrus Phalesius in 1573.

Jacob Flori is een van de leden van de 16^e eeuwse componistenfamilie Flori, die zijn wortels heeft in Maastricht en waarvan de leden over de Nederlanden, Duitsland, Italië en Spanje uitgezworven zijn. De stamvader is Frans Flori de Oude. Zijn componerende zonen zijn Frans de Jonge, Jacob, Georg en Johannes. De uitgegeven bundel van Jacob Flori bevat naast 9 motetten 24 driestemmige Nederlandse liederen, waaronder 15 geestelijke, 6 amoureuze en 3 zotte. Dit repertoire is uitgegeven en bestemd voor thuis musicerende amateurs in de 16^e eeuw. Verhelderend is wat de componist in zijn voorwoord schrijft: “Aangezien het spreekwoord terecht vermaant ‘Laat ieder zich oefenen in die kunst die hij geleerd heeft’, heb ik klaarblijkelijk niet onberaden gehandeld, telkens als ik mijn aandacht, mijn tijd, mijn moeite en mijn ijver juist aan die kunst heb besteed, waarin ik onophoudelijk vanaf het begin van mijn leven, ja van kindsbeen af (zoals men zegt) als met de moedermelk ben gevoed; en dat onder die leermeester, die men onbetwistbaar van alle oudere musici stellig als de beste ziet, Orlando di Lasso, leider en meester van de vocale muziek bij de illustere Hertog van Beieren.”

De bundel *Nieuwe Duytsche Liedekens* van Jacob Baethen bevat 30 vrolijke, verliefde, droevige en spottende liedjes. Het woord *Duytsch*, dat we ook uit het Wilhelmus kennen, betekende in de 16^e eeuw hetzelfde als nu Nederlands. De Maastrichtse componist Ludovicus Episcopus is in deze bundel met acht composities zeer nadrukkelijk aanwezig. Hij heeft ruim 30 jaar gewerkt als hoofd van het zangkoor van St. Servaas. Daarnaast treffen we werken aan van Maastrichtenaar Frans Flori en bekende en minder bekende tijdgenoten zoals Jacobus Clemens non Papa en Petit Jean de Latre.

Het liedboek werd in die tijd uitgegeven in de losse stemboekjes uitgegeven. Helaas is een van de vijf boekjes in de loop van de eeuwen kwijt geraakt. Nu is dat de sopraanpartij, die juist het ware gezicht van een compositie bepaald. Een flink aantal van de composities kon gereconstrueerd worden met behulp van concordanties in andere bronnen. Met deskundigheid en inventiviteit zijn bij de incomplete stukken nieuwe sopraanstemmen geschreven volgens de regels van het strenge contrapunt, waaraan de componisten zich in de Renaissance sterk hielden. In 2016 zijn de complete *Nieuwe Duytsche Liedekens* in een wetenschappelijke uitgave opnieuw uitgegeven, een monument voor de geschiedenis van de muziek uit Maastricht.

TEKSTEN

1. SCHOON LIEFKEN, DAER ALLE MIJNEN TROOST (EPISCOPIUS)

Schoon liefken, daer alle mijnen troost aen staet,

Vertroost my nu by uwer duecht.

Ghy sijt mijn troost, mijn toeverlaet,

Als ic u aensie, mijn herte verhuecht,

Want ic, schoon boelken, van u vertroost moet wesen,

Want Ghy en niemant el, mijn droevich herte muecht ghenesen

2. SCHOON LIEF UUT CHARITATEN (EPISCOPIUS)

Schoon lief, uut charitaten

ontsluyt dat herte dijn,

en wilt ghenuchte vaten.

U lieffelijck aenschijn,

dat doet mijn herte groote pijn

al bove maten.

Ic en sal u niet verlaten,

maer wil altijd u eyghen sijn.

3. AL HADDEN WIJ VIJFENVEERTICH BEDDEN (DE LATRE)

1. Al hadden wij vijfenveertich bedden,
wij souden te mey een pluymken¹ niet hebben,
omdat dus wayt, omdat dus wayt.

Wij willen niet sceyden,
wij willen noch beyden,²
tot dat haenken crayt.

2. End willen wij tavond genoeglijk zijn,
End drinken den rijnschen kouden wijn;
Als dat windjen waait,
Wij willen niet sceyden,
Wij willen noch beyden,
Tot dat haenken cayt.

3. Nu willen wij hebben een frisse moet,
Verteren een weinig van onzen goet,
Als dat windjen waait,
Wij willen niet sceyden,
Wij willen noch beyden,

Tot dat haenken cayt.

4. Och, had ik vijfentwintig bedden

Te mei woud ik er niet een puimken van hebben.

Als dat windjen waait,

Wij willen niet sceyden,

Wij willen noch beyden,

Tot dat haenken cayt.

5. Had ik mijn vriendin in mijnen arm,

ware zij koud, ik maakte zij warm,

Als dat windjen waait,

Wij willen niet sceyden,

Wij willen noch beyden,

Tot dat haenken cayt.

6. Al hadden wij vijfenveertich bedden,

wij souden te mey een pluymken¹ niet hebben,

omdat dus wayt, omdat dus wayt.

Wij willen niet sceyden,

wij willen noch beyden,²

tot dat haenken crayt.

1. pluimpjes, veertjes van een bed 2. blijven

4. DE SPAGNAERTS

De Spaengiaerts voor vyanden verclaert zijnde van de Staten,

bedrijven groote Tyranny met rooven, moorden, branden, vrouwen schenden

Als geschiet is te Maestricht ende Tantwerpen.

Na de wyse van Job. (uit: Een Nieu Geuse Liederen boecxken 1578)

Wat Nieuws sal ick u verclaren,

Wilt hooren een droeffelijck Liet,

Tot Maestricht, wat leyder maren

Vande Moort die daer is gheschiet.

Men mach het wel beweenen

Aende Spaengiaerts wreet en quaet.

Zijn dit trouwe Conincx dienaren,

Die de Landen soo vernielen,

Als zy tot Maestricht hebben ghedaen?

Hoort wat de Spaengiaerts deden
Aende cleyne Kinderkens voorwaer,
Zy stakense aende spiessen,
Doorhieuwense met zweerden aldaer,
En toghense levendich van malcanderen.
Soo deden zy die groote Moort,
Sy moeten ruymen met schanden:
Al uut der Nederlanden,
Sy willen ons doch alle slaen doot.

Vrouwen gaende zwanger van kinde,
Die namense levendich byden haer,
En bondense aen eenen linde.
Was dat niet groot misbaer?
Mijn hart dat is in sorghen,
Van rouwe soo blijff ick doot.
Zy gingense de straten langs slepen,
Ende hebbense int water ghesmeten
t'Kint sterf aen des moeders lichaem doot.

Mans hoorde men schreyen end karmen,
Roepend' om ghenade cleynd end groot:
Och Vrienden laetet u arbarmen,
Wat ghy aen ons doch doet.
Haer lichaem hebben sy opghesneden
De straten waren van bloede root,
End ginghen van binnen besoecken
Oft sy hadden t'gout op gaen sloecken:
Om het ghelt deden sy die moort.

Op eender nacht hebben zy begonnen
Doe het quam aen den lichten dach:
By 400 Borghers en Duytsche knechten
Vermoort al op de straten lach.
Behalven Vrouwen en cleyne Kinderkens:
Dese waren beschreven niet.
Daer laghen zy als Honden,
Als off sy de Wolven hadden verslonden.
Sulcke moort is nu gheschiet.

5. MAESTRICHT, GY SCHOONE STEDE

Dialogo tussen de koning van Frankrijk en de stad Maastricht

Koning: 1. Maastricht, gy schoone stede,
Gy perel van Braband!
Aenhoort toch eens mijn rede.
Schoonlief, geeft my uw hand!
Door 't minnelijk aenschouwen
Van u, in 't open veld,
En door uw schoon landouwen
Zoo is mijn hert ontsteld

Maastricht: 2. Wie komt my hier soo stooren?
Mijn heer, 'k en ken u niet;
'K en wil naer u niet hooren,
Gaet heen, en van my vliedt!
Ik ben een kind van Spanjen,
Schoon daer gescheyden van;
Den prinse van Oranjen
Dat is mijn echte man

Koning: 3. Schoon lief, 'k heb u verkoren:
Neemt my genegen aen.
Gy zijt voor my geboren
Wilt in mijn gratie staen!

Maastricht: Mijn heer, houd op van praten;
Ik ben voor u te geus,
Ik bid u, wilt my laten:
Daer vaegt gy van uw neus!

Koning: 4. Lief, laet u onderrichten,
Eer dat gy komt ten val.
Gy moet u eerst doen biechten
Voor ik u trouwen zal.

Maastricht: Hoe zou ik met u trouwen?
Gy weet ik heb een man.
En gy, gy hebt een vrouwe?
G'en zijt geen jongman dan.

Koning: 5. Maestricht, gy schoone vrouwe,
En weest toch niet zoo prat!
Wilt eens mijn macht beschouwen:
Zy ligt hier voor uw stad.

Maastricht: Ach, koning van de Franschen,
'K en heb u nooyt gezocht:
'K en zou met u niet dansen:
Gy zijt my veel te locht.

Koning: 6. Ik zal u dan verkrachten,
En nemen met geweld!
Ziet daer, mijn lefermachten
Zijn voor uw deur gesteld.
Ik zal, met vier battryen,
Gedurig dag en nacht
Zoo vueriglijk u vrijen,
Tot dat gy zijt verkracht.

Maastricht: 7. O prins! Komt my te staden
En hoort toch wat ik zeg:
Met bommen en grenaden
Jaegt dezen vryer weg!
Hij brengt het al in roeren;
Sa, spoed u ras, komt aen!
Zoo hy my weg mag voeren
T is met Maestricht gedaan.

6. EEN NIEUW DROEVIG VERHAEL

van een ryk Koopman in Maestricht, welk een eenige Dogter had, alwaer een Engels Dans-Meester op verliefde, en versogt haer Vader om te Trouwen, 't geen de Vader niet wilde konsenteeren, etc. alles verder te lesen of te zingen,

Stem: *O Schoon Cato wat baet al u gevley.*

Verteller: Het schijnt de Wereld is een speel-toneel,
Want yder speeld zijn rol en krijgt zijn deel,
Als in Mastrigt in 't kort nu is geschied
Hoe dat een koopman quam in groot verdriet.

Een Engels Dans-meester quam uyt zijn Rijk,
Hy was begaeft in kunst noyt zijns gelijk,
Seer net na 't leven en was vol fatsoen,
Al in Maestrigt kreeg hy zijn Garnisoen.

Quam te logerren by een rijk Koopman,
Die niet als eer en deugd in hem vernam,
Hy toond zijn kunst in 't speelen wonder schoon,
Waer door de maegt verliëft op zijn persoon.

De Meester sag aen haer de Eerbaerheyd,
Hy wierd verliëft op dese Maegd met vlijt,
Presenteerd zijn Trou door een opregte Min,

Dansmeester: Sprak Lief gy speeld gestadig in mijn zin.

Gy bent een tweede Sara in eerbaerheyd,
Geeft mijn een soen mijn lief ik ben verblijd,
De Liefde bragt haer beyde gaer soo veer,
Tot zy bevruغت wierd van dees jonge Heer.

Verteller: Dit bleef verholen tot agt Maanden dan,
De Jongen Heer al by haer Vader quam,
Dansmeester: Vader vergunt mijn dog den Egten Trouw
U Dogter moet zijn mijn Eerbare Vrouw.

Vader: Dat is een saek die 'k noyt gedogen sal,
Schoon zy gekomen was tot onkuysen val,
Ik wil nog liever haer van stonden aen,
Met dese Kling terstond vermoorden gaen.

Verteller: Hy wou zijn Lief niet laten in de nood;
De Liefde was van beyde kant seer groot,
Trokken op reys seer heymelijk en stil,
Al om te Trouwen 't was beyde haer wil.

Hy komt met zijn lief digt voorby een Bos
Veel Franssen quamen uytgesprongen los,
Riepen legt af u Leven, goed en bloed,
Waren als Leeuwen op zijn Lief verwoed.

Hy als een Held stelden zijn Leven bloot,
Dansmeester: Met het Rapier, sprak steekt my liever dood,
Brengt my om 't leven met mijn lieve Vrou,
Want in de nood 'k haer niet verlaten zou.

Verteller: Zy als Barbaren vielen op haer aen,
Maer hy kloekmoedig heeft haer wederstaen

Dansmeester: Hy riep; Mijn Lief ik moet in desen nood
U nu verlaten, Want ik sterf de dood.

Verteller: Zijn Lief viel op het doode Lighaem neer
En riep; wat sal ik nu gaen doen? O Heer!
Mijn Lief is dood mijn Eere die is van kant,
En ik moet dolen gaen in een vreemt Land.

De tijt was om haer barensnood quam aen
Zy was bedrukt en wist niet waer te gaen,
Zy verlost van twee jonge Sonen schoon,
Die zy vermoord seer fel en sonder schroom.

Zy bragt om 't leven dees twee kind're soet
Kaptse aen stuk seer fel, wreed, en verwoed,
Paktse in een Koffer stuurt de Vader thuys,
God wil bewaren yder voor dat kruys.

Een Brief daer op, daer 't in te lesen staet,
De regte grond s' haer Vader weten laet,
Dochter: Vader ik stuur u dit tot u verdriet,
Gy bent de Man daer 't al om is geschied.

Het is u schuld dat ik mijn Eer ben quijt,
Het is u schuld en gy den oorsprong zijt,
Mijn Lief is dood twee moorde heb ik gedaen
Om uwent wil zoo moet ik vlugten gaen.

Verteller: Neemt een Exempel Ouders wie gy zijt,
Gy jonge Jeugd u selven altijd mijd,
Van alderhande boose Minne-lust,
Leeft dog in vree met u Ouders in rust.

7. EEN NIEU VERMAKELIJK LIEDT

van een Soldaet, en een jonge Dochter.

Verteller: 1. Gy Minnaers soo men siet,
Versmaedt doch Venus kinderen niet,
Hoort watter nu kortelingh is geschied,
Al van een Soldaet, Die s'avonds laet,
Al in de nacht
Binnen Maastricht stond op Schild-wacht.

2. Een seecker Juffrouws Meyt
Quam daer op dien selve tijd
Gekleed in kostelijcke habijt
Dochter: Segt Mijnder Soldaet,
Hoe lang ghy daer noch staet:
Op uwen post,
Eer ghy van Schild-wacht word verlost.

Soldaat: 3. Schoon edel Creatuur,
Verhaelt my u avontuur
Niet meer als een kort half uur,

Dochter: Soo gaet met my

Verteller: Antwoorden sy,

Dochter: Want ick op den wal,
U hier soo lang verbeyden sal.

Verteller: 4. 'S Avonds de klock sloegh acht,
S' Heeren dienst had hy der volbracht
Hy volghden het Meysjen al in der nacht,
Hy vraeghden haer daer,
Wel soetjens daer naer
Hoe 't wesens mocht,
Dat sy vriendelijck aen hem versocht.

5. Ey hoort wat t' Meysje sey,
Dochter: Allon Sinjoor, komt gaet'er met my,
Gy sulter welkom wesen daer ick'er u ley
Bye en juffrouw fijn
Drincken de wijn
Die 's avonts laet,
Siet soo gaern een braef Soldaet

Soldaat: 6. Daer socht ick dat Venus weicht
Op haer Slaepkamertje binnen Maastricht,
Met een al so vriendelijck aengesicht,
Haer Borstjes bloot
Haer wangetjes root,
En alles wel, Om te vermaken een jong Gesel.

7. Soo meen'gen minnevonck
Spruyten daer uyt dit Maegdeken jonck,
Als ick met haar te bedde gonck,
Dus hen ick den nagt
Met verugde doorbracht,
Tot smorgens vijf
Most ick verlaten dat schoon Jonck-wijf.

8. Doen heb ik adieu geseyt,
Bedancktese voor haer vriendelijckheyt,
Wat gaf my dat Meysje voor mijn afscheyt,
Sy telt my aenstonts
Tachtig Ducatons
Uyt liefde vergunt
Soo dat geldeken was gemunt.

INSTRUMENTAAL

8. Diminuties over Susanne un jour

9. WAER MACHSE SIJN (FRANCISCUS FLORI)

Waer machse sijn, die alderliefste mijn,
met haren roode mont?
Als ic aensie, haer claer aenschijn,
So verandert my mijn bloet,
en alle mijn natuere.
Mocht sy my eens ghebueren,
ic en vercoor voor haer gheen goet

10. ALLE MYN GHEPEYS (JACOBUS FLORI)

Alle myn ghepeys doet my so wee,
wien so sal ic claghen mijn verdriet?
Die liefste acht op my niet meer,
eylacen, wat es my gheschiet?
Ick mach wel seggen, tes al om niet,
wat ic labeure,
dies wil ic singhen een droevich liedt.
verlanghen, ghy doet mij trueren.

11. SUSANNA SCHOON (JACOBUS FLORI)

De mooie Suzanna (Daniël 13) ging op een mooie dag baden in de tuin. Ze wordt heimelijk belaagd door twee oudere mannen. Angst overvalt haar en ze zegt: 'Nochtans is het voor mij beter voor de dood te kiezen, dan te zondigen voor het oog van de Heer'.

Susanna schoon ghinc op eenen bequamen dach
in haer smans hof om haer te baden.
Als sy yet doen, meynende dat haer niemant en sach,
quamen twee ouders haer verraden.
Sij spraken secreet en stille:
'Volbringt hier nu onsen wille.'
Dies suchte sij met droefheyt groot:
'Doen ick dit werc, mij naect die doot,
doen icx niet, ken sals niet ontgaen.
Wee mij, den ancxt heeft mij bevaen,
nochtans eest mij beter ter doot waert te keeren,
dan te sondighen int aenschouwen des Heeren.'

Antwoorde:

Die Heere goet heeft metter spoet Susannam eerbaer ghevonden.
Dies heeft Hij vroet sijn wijsheyt soet in Daniel ghesonden,
en heeft tot dyen stonden den walschen raet
seer opstinaet weder int recht doen treden,
en heeft haer daer bewesen tquaet dat sij Susanna deden.
Deur leugenen stout worden benaut die Jugen boven maten.
Die Godt betraut seer menich faut en sal Hij niet verlaeten.

12. SONDER DIE VROUKENS (JACOBUS FLORI)

Sonder die vroukens geen vreucht geschiet,
want warent geen vroukens ten waer al niet.

Wanneer ons beddeken es ghebroken,
sij coment ons maken en effen stoken.

Tsij breet oft smal,

sij toonen hun tonswaert seer liefghetal.

Alsoo elck siet,

sonder die vroukens en moghen wij niet.

Haer lieffelijck opsien can verheughen den man,
die sij nae haer vermeughen doen veel gemacx.

Sij veghen ons cleeren, sij vrijven ons clax,
sij bluschen ons verdriet.

Sonder die vroukens geen vreucht geschiet,

want warent geen vroukens ten waer al niet.

13. INT GROEN, INT GROENE (JACOBUS FLORI)

Int groen, int groene met u alderliefste, wij dat ghij sijt,
gaet pluct bloemkens met jolijt,

sonder respijt, tis nu den tijt.

Hout conversatien met recreatien,

betoocht vrintschap, hout gemeenschap

Int groen, int groene met u alderliefste, wij dat ghij sijt.

INSTRUMENTAAL

14. Alderhande danserije van Tielman Susato (1551)

Narrendans, Au joli Bois, Il etait une Fillette, De Post

15. WY COMEN HIER GHELOOPEN (ANON.)

De 'gildekens' presenteren zich: ze hebben hun laatste geld verzopen en zijn uit de kroeg gesmeten. Nu rest hun nog slechts het schip van Sint Reinuit, de heilige Schoonop.

Wy comen hier ghelooopen,
ons ghelt es al verteert.
Ons cleeren wy vercoopen.
Den cost gheeft ons de weert.
Als wy niet meer betalen,
dan eest: pac uut,
ghy vuylen druyt!¹
Ic sal den dienaer halen!
Wat sulle wy bedrijven?
Wy draeghen ons burse plat.
Van coude wy verstijven,
ons cleeren sijn al één gat.
Al sonder pot oft heyse²
naer Bijstervelt,³
noch broot, noch gelt,
so nemen wy ons reyse!
Hoort, leecken ende klercken!
Die van ons sijn besmet,
luyaerts die selden wercken,
die sijn als in ons wet.
Sinte Reynuut,⁴ die es ons paige.
Tschip es bereet,⁵
so elc wel weet.
Compt, doet u pelgrimaige!

1. maakt dat je wekomt, lui varken 2. oor van de pot 3. Hongerland 4. Sint Schoonop 5. klaar

16. ALLE MIJN GHEPEYS DOET MY SO WEE (CLEMENS)

Alle mijn ghepeys doet my so wee.
Wien so sal ic claeghen mijn verdriet?
De liefst en acht op my niet meer.
Eylacen, wat is my gheschiet?
Ic mach wel segghen: tes al om niet,
Dat ick labuere.
Dies wil ic singhen een vrolijck liedt.
Verlanghen, ghy doet my trueren.

17. IC ZOU STUDEREN IN EENEN HOECK (EPISCOPIUS)

Een student kan zijn hoofd niet bij de boeken houden door het straatgeroep buiten.

Ic zou studeren in eenen hoeck,

en dat tot mijnder baten.

Daer quam ter stont soo menighen roep,

studeren moest ick laten.

Brillen! spillen! lijske spillen!¹

fijne cammen! goey nestelen!² solfer priemen!³

groot gerief om een clein geldeken!

schotelen binden! blaesbalken lappen!

lanteernen maeken! schouveegher sonder leeder!⁴

al heet eert wt den hoven geet!

haelt mosselkins al versch!

haelt bottekings⁵ al versch!

Om datter compt so menighen roep,

studeren moet ick laten.

Almanack ende prononsticatie!⁶

wacht u vier, u licht wel! plecken wt!⁸

een werf, ander werf, niemant niet?

Hoort, hoort, goeyen rinschen wijn om vijf stovers den stoop!⁹

hier goey nieubacken boenkings!¹⁰

spellen!¹¹ melaensche¹² naelden!

oublijven! ratte cruyt!

blint man! erm man! goeyen elzeter most!

vrouwen lost,¹³ om acht stovers den stoop!

Om datter compt so menighen roep,

studeren moet ick laten.

1. bloemaren van de lisdodde, dienend als fakkel (?) 2. rijgsnoeren 3. zwavelstokken 4. ladder 5. botjes (platvis) 6. voorspelling 7. roep van de nachtwacht 8. haal je geld tevoorschijn 9. vat 10. verse boontjes 11. spelden 12. uit Milaan 13. 'vrouwenlust', damesdrankje

18. EEN BIER, EEN BIERENBROYKEN (EPISCOPIUS)

Een bier, een bier, een bierenbroyken,¹ en drincket schier,²

maer bringhet altijd loyken,³ ick segt u, parmafoyken,⁴ lappet in u coyken:⁵

wildit mij eens bringhen,⁶ ick sal ons een lieken singhen,

een bier, een bier, een bier, een bierenbroyken, en drincket schier,

maer bringhet altijd loyken.

1. biersoep 2. snel 3. toast er vrolijk op 4. verdorie 5. giet het in je keel 6. toedrinken

CAMERATA TRAJECTINA

Het muzikale geheugen van Nederland

Met de muziek van de 16^e en 17^e eeuw en de eigen schoonheid van de Nederlandse taal brengt Camerata Trajectina Nederlandse geschiedenis tot leven. Speelse en theatrale presentaties spiegelen onze cultuur en maatschappij van toen aan het herkenbare heden.

Voor het ensemble zijn componisten als Sweelinck, Schuyt, van Eyck, Schenk even inspirerend als propagandaliedjes van de geuzen, zeemansliederen van de VOC of minneliedekens uit het Gruuthuse-handschrift.

Nú zingen en spelen is nú beleven

De poëzie in de 16^e en 17^e eeuw werd veelal gemaakt op bekende melodieën en werd dus gezongen! Beroemde dichters als Hooft, Bredero en Cats maakten evengoed gebruik van deze manie van werken als eenvoudige soldaten en matrozen. Camerata Trajectina heeft een grote expertise opgebouwd in het terugvinden van melodieën bij deze teksten. Daarbij wordt intensief gebruik gemaakt van de zeer omvangrijke database van de Nederlandse Liederbank, die werd opgezet door liedonderzoeker Louis Peter Grijp (+2016), de voormalig luitist van Camerata Trajectina. Arrangementen worden gebaseerd op muziekwetenschappelijk onderzoek en stijlbewuste improvisaties.

Hier zijn we trots op

In 2014 werd door Camerata Trajectina het veertigjarige bestaan gevierd. Daarbij kreeg het ensemble als verklanker van de vaderlandse geschiedenis de Visser-Neerlandia Cultuurprijs uitgereikt. Het ensemble initieert en ontwikkelt haar eigen producties. Het gaat de verbinding aan met andere musici, schrijvers en regisseurs. De literaire en theatrale samenwerking met Gerrit Komrij leidde tot Liedekens van Jacob Obrecht en de multidisciplinaire Jeroen Bosch-voorstelling De Zeven Zonden. Camerata Trajectina bracht de eerste Nederlandse opera - Bacchus, Ceres en Venus van Johan Schenck - tot klinken. De Volkskrant noemde het 'een blijde gebeurtenis' en de opera een 'feest'.

Incidenteel wordt ook samenwerking gezocht met zangers en instrumentalisten uit de hedendaagse lichte muziek. De zinvolle uitwisseling van ideeën leidde tot verrassende programma's, zoals Mokum in Carré, dat ging over Amsterdamse liedjes door de eeuwen heen.

Het ensemble gaf met haar programma's honderden concerten op de belangrijkste concertpodia in Nederland en Vlaanderen, in de meeste andere landen van Europa en onder andere in Canada, Verenigde Staten, Turkije, Mexico, Indonesië, Ghana, Marokko en Syrië. Camerata Trajectina is een vrijwel vaste gast op het Festival Oude Muziek in Utrecht.

Het ensemble heeft ruim 40 geluidsdragers geproduceerd en heeft daarmee een monument voor de Nederlandse muziek uit vroeger tijden opgericht. Voor de dubbel-cd Antwerps Liedboek ontving het ensemble een Edison Klassiek. 'Mooi, mooi, mooi', schreef het Parool over deze productie. 'Het plezier spat van hun uitvoeringen af', vond de Edison-jury.

Camerata Trajectina leverde muzikale bijdrages aan nationale herdenkingen over uiteenlopende onderwerpen, zoals Willem van Oranje en de tachtigjarige oorlog, de VOC, Constantijn Huygens en Calvijn, en aan staatsbezoeken rond jubilea van Nederlands-Ghanese en Nederlands-Syrische betrekkingen.

www.camerata-trajectina.nl

Stichting Maastrichtse Componisten

Sinds 2009 is er een stichting die actief het klinkend muzikale erfgoed van de stad Maastricht promoot. De stichting doet dat door spraakmakende concerten en muziektheatervoorstellingen te produceren maar ook door samenwerkingsverbanden aan te gaan met andere culturele partners. Via concerten, website en social media komen steeds meer mensen in aanraking met het werk van Maastrichtse toondichters. Dit jaar bestaat de stichting tien jaar. Dit concert is een onderdeel van het jubileumfestival *Stemmig Maastricht* 14-16 juni 2019.

www.maastrichtsecomponisten.eu

Met dank aan

Lutherse Kerk

NIEVVE DVYTSCH E LIEDEKENS, MET III. IIII. V. VI. ende VII. partyen.

Van excellente Musiciens nu coets in Musische gheselt/bequaem om te singhen/ende op instrumenten te spelen.

B A S I S.

Met Preuilegie van beyde onse Ghenaedighe Heeren.

Gedruet tot Maestricht by my Jacop Baethen M. D. 1633.
Inde maent van October/voor hem ende Hendrick Weymans/boeckuercooper.